

Narodne vojske je bilo do zdaj 80.000 mož, z mnogimi topovi in konji. Letos se je pa ves narod na novo v narodno vojsko vpisal in jo je ogromno pomnožil, zakaj vse, mlado in staro, želi vojniki biti in nad Turka iti.

Prostega Srba ne smete misliti takemu kmetu enacega, ki se samo na kozarec vina, pipo, kramp in matiko zastopi, ob nedeljah in praznikih nališpan hodi, svojim otrokom neumno in nečimerno obleko, v današnjih dnevih svilo in široke krinoline že tudi kupuje in tako vsako leto grozno veliko denarja brez potrebe potrosi. Prosti Srb ima vso drugo pamet; on hodi v priličnih opankah, se opravlja in odeva s platnom in suknom, ki mu ga je njegova žena stkala, in namesto, da bi svoji hčerki svilo in nevkretno krinolino kupoval, ji pametneje tako prihranjeni denar v lase obeša; zato so glave in vratovi srbskih žen polni debelih rubeljnov in rumenih cekinov, in mošnja Srbina pri vsem tem ni nikoli prazna, kakor je takega kmeta, ki si sam nepotrebne davke po nečimernem lišpu naklada.

Vsak Srb in je kaj dobro po vojaško izurjen; kdor ne verjame, naj pride in bo vidil, kako se prosti kmetje kakor stari vojaki sučejo, s topovi in konji, za svojimi barjaki korakajo po taktih narodne godbe, da jih je veselje viditi. Junaško se obnašajo in ponosito svoje brze konjiče sučejo, da kaj tacega pri kmetih še nikoli vidil nisem. Vsak Srb mora v boj iti in se v boju ob svojem kruhu bojevati; od vlade dobi samo svinec in strelni prah; potrebno orožje si mora vsak sam preskrbeti, in tega ima vsak Srb in od več in ga zna junaško nositi in smrtonosno upotrebljevati. Zdaj imajo vsi Srbi lepo in dobro orožje kakor redovne vojske evropskih armad, in še za narodno vojsko se je kaj dobro orožje poskrbelo. Vsaki Srb in je dober konjik, naj je kmet ali gospod, sedi in se obnaša na svojem majhnem brzem konjiču, ktere ga suče kakor da bi bil z njim zaraščen. — Samo narodne vojske, pravijo, je 100.000 mož.

(Dalje prihodnjič.)

Narod moj. *)

Narod moj slovenski!
Naj te zaničuje,
Komur kolj se ljubi, —
Naj te le še psuje;
So kulturonošci
Že Te oglodali,
In nezvesti sini
Jim so pomagali:

Narod ljubeznjivi,
Toljko zaničvani!
Glej, mi Tvoji sini
Zate smo užgani.
Čuj prisego našo:
Za Te čmo živeti,
Dokler nas ohrani
Ljubi Bog na sveti!

Vendar se srdijo,
Da se še zavedaš,
Da življenje svoje
Svetu razodevaš.
Ne daj se zatreti,
Čvrsto jim se brani;
Cesar, Bog in pravda
So na Tvoji strani!

Dobro nam je znano,
Kaj je krivo bilo,
Da se hudo veduo
Tebi je godilo.
Al naj se upelje
Ravnopravnost zlata,
Bo sijalo solnce
Tud pred Tvoje vrata!

D.

Kratkočasnica.

* Neki znanec sreča znanca. „Kaj se tako klavarno držiš?“ — ga vpraša. „Žena mi je umrla“ — mu odgovori. — „Kaj pa ji je bilo revij?“ — ga prijatelj osupnjen dalje praša. — „Prehitro je živela“ — mu odgovori. „Od te bolezni še nisem nikdar nikoli nič slišal; to je čudno!“ — z glavo majaje odvrne prijatelj. — „In vendar je to tako. Ko sem jo za ženo vzel, je bila 3 leta mlajša kakor jez, — zdaj pa, ko je umrla, se je pokazalo, da je 10 let starejša.“ — (Ženske imajo že to slabost, da

*) Poje se ta pesmica po lepem napevu znane Kukuljevičeve pesmi: „Slavjani, Slavjani!“

se rade mlade možijo; če pa niso, se saj mlade delajo, — in tako grejo večkrat leta navskriž).

* V neki veliki družbi se baha lastnik neke fabrike, da redi 500 ljudi, ki v njegovi fabriki delajo. „Al se ne motite, gospod?“ — ga zavrne nekdo, kteremu je to bahanje zoprno bilo — menda teh 500 delavcov le Vas redi.“

* 26. dan preteklega mesca je stalo v pratiki, da bode solnce mrknilo. Župan soseske B — v okraji B — tako pripovedujejo „Mor. Nov.“ — mož poln vraž vleva soseskinemu hlapcu zgodaj zjutraj, ko je dan komaj napočil, da naj gré z bobnom po vaséh in oklicuje, kar pismo govori, ki mu ga je izročil. Hlapec uboga; ropotá z bobnom po ulicah, da mlado in staro prestrašeno iz hiš leti, poslušat, kaj da je. Hlapec županijski se ustavi na več krajih, in ko odbobna, se odkrije in začne povsod tako-le kričati: „Po ukazu gospoda župana! Danes mrkne solnce! Vsak krčmar naj šterno dobro zadela, ker bo strup izpod neba padal! Nobeden naj živine ne žene na pašo, sicer mu bo že tam poginila ali bolna domú prišla!“ — Ko okliče županov ukaz, se pokrije, začne spet bobnati, pa gré na drug konec vasi in oklicuje dalje. — Kaj ne, da je naš župan skrben oče svoji soseski? — pravi sosed sosedu; — „če bi le tako neumna butica ne bil“ — mu odgovori drugi.

Dopisi.

Iz Topčidera v Srbii 10. julija. Dr. Podl. — Pri nas se vse na boj pripravlja. Ako človek sam ne vidi, ne more verjeti, da so kmetje tako vojaško izurjeni, ki se eksercirajo kakor najboljši evropski vojaki, naj je s puško, konjem ali s topom. Vse staro in mlado nosi lepo belgiško orožje; vse je polno radosti in srčnosti; kdor ne verjame, naj pride v Beligrad, pa bo vidil. Turkov se nihče ne plaši, temveč vse želi, jim srčno postreči. Še celó ženske so polne junaštva; kmetiške babe jašijo in sučejo brze konjiče kakor stari huzarji, ponosito sedijo na brzih konjičih kakor stari Trojanci. Vsaki dan pričakuje srbski narod, da se bo s Turci v junaštvu za vselej poskusil, samo boji se, da ne bi mu evropska diplomacija lepe prilike vzela. V Topčideru bojo vojaške bolnišnice, zakaj Topčider je samo četrť ure od Beligrada; in vsaka puška se iz Beligrada v Topčidersko dolino sliši. Tudi jez sem se radovoljno sam odločil, 100 ranjenih v svojo bolnišnico vzeti, ako bi treba bilo. — Še eno laž moram popraviti, ki je v vseh dunajskih časnikih stala in iz njih se je še v poštene „Novice“ vrinila. Rekli so namreč, da je knez srbski ob času, ko so Turki bombe metali v Beligrad, iz svojega popotovanja domú pridši, naravnost v Topčider bežal. Da je takrat res potoval in Šabac in svojo deželo ob Drini obiskaval, je gotovo; al Topčidera, ko se je domú povrnil, še vidil ni; šel je naravnost v svoj grad in tudi kneginja, ki je res v Topčider pribežala bila, se je po povratku kneza precej v Beligrad povrnila; drugo jutro po bombardiranji sta knez in kneginja celi veliki Beligrad peš obhodila in tudi turško zdaj srbsko mesto, spremljevana od kakih 100 dobro oboroženih kmetov. Srbski knez svoj narod iskreno ljubi, pa narod nič manj njega; vse zaupanje ima v svojega „svetloga knjaza.“ Naj še povem, da Srbi se med sabo tičejo, tudi knezu ti pravijo. To je pač lepo in bratovsko. Jez sem se iz početka čudil, ko me je vsaki tikal; mislil sem, da zaničevaje tako z mano govorijo; al kmali mi je to kaj dopadlo. Kadar se bomo s Turki udarili, bom že povedal, kakošno pokanje je bilo.

V Zagrebu 26. julija. Čedalje bolj približuje se čas, da nas železna proga v zavez spravi s zapadnimi našinci; na delu se vidi, da je proti koncu, vendar še nekoliko le moramo čakati, ker še se občne skušnje po celi železnici niso začele, ter se tudi ne bodo začele, dokler ni tukajšni most čez Savo dovršen. In k temu se pripravljajo ravno-

kar; vidil sem te dni, kako se je železje ene in druge polovice spojilo, da se po takem začne rivanje celega gornjega dela mosta; do sedaj sega popred potisnjeni del ravno do polovice Save; ko bo segal čez njo, začel bo lokomotiv drdrati od Zidanega mosta do Siska. O času, kadaj se bo začela redna vožnja, ni še nič slišati, al pred oktobrom bo težko kaj. — Kakor se sedaj marljivo dela po železnici, tako tudi po gornjem mestu; ulice se gladijo, da je lepo viditi; in kar je krhkega ostalo odprej, pride skoraj na krčevino. Zraven se nam obeta svečava plinova; magistrat je že pogoj napravil z društvom, ktero je tudi v Ljubljani vžgalo lepšo luč. Al kakor znamo, niso se naši mestni očetje dali zaslepiti, da zahtevam društva zadovoljijo in mu v srebru plačajo kakor vi Ljubljančani, ampak kakor šnemu denarju bo plin svetil, takega bo tudi dobival za plačo. — Bog daj, da se ravno tako hitro poprimejo naši gospodje dela, da nam mesto oskrbé z dobro vodo. Kakoršne so okolice zagrebske, ni to ravno težko, al precej drago, ker se od vreca, ki bi imel služiti za ta namen, živi mnogo ter mnogo mliničev, pa bi po takem v resnici ostali na suhem; zato zahtevajo veliko odškodovanje. Vendar zdravje je velika reč, in gotovo voda mnogo temu pripomore, da je mesto ali zdravo ali nezdravo; zato bodo rajši ljudje pozneje za dobro vodo plačali, kot sedaj za slabo. — Kakor te dela zunajne napredujejo pri nas na Hrvaškem, tako tudi delovanje narodno, čeravno malo po malo, vendar se razvija nekaj. Pobiranje milodarov za Črnogorce in Hercegovce se je nekako rodo počelo; al ko se je enkrat začelo, gre sedaj dobro naprej; precej se je že dnarja nabralo, in ravno danes bo večerna zabava ali soiré v ta namen. Bog daj, da se po vseh krajih posebno jugoslavenstva bratje in sestre zbude in da nesrečnikom ondašnjim doprinašajo pomoči, kar je mogoče. Saj nikdo ne vé, kaj njega čaka! Pa dokler se vsi Slaveni, kar nas je med Sočo in črnim, med Dravo in med egejskim morjem ter Bojano, ne spoznamo ne samo z besedo, temuč tudi z deli za sorodne brate, vsakemu bo prosto in lahko, da nas bocka in pehá, naj bo na zapadu ali na severu.

Iz Maribora. *) Slavna ilirska matica v Zagrebu je podariti blagovolila tukajšni gimnazii lepo število vrednih in koristnih knjig v prid in razveseljevanje naše šolske mladine. V imenu njenem se prav lepo zahvaljujeta slavni matici za ovo velikodušno znamenje bratovske slovanske vzajemnosti.

J. Majciger in J. Šuman.

V Gorici 10. julija. * (Konec.) — Ker govorim od realke, naj povem, da me je kaj osupnila neka pomanjkljivost v onem dopisu. Gosp. dopisnik hvali po vsi pravici nadušje slovenskih učencov na gimnazii ter prav na drobno povéda, kako dobro se godí slovanščini v tukajšnjem seminšču, kar je vse res; al kaj, da ni omenil v tem oziru tudi realke? Lahko bi bil povedal, da se tū kar veliko skrbi za slovenščino. Uči se namreč v spodnjih treh realkah po tri, v zgornjih po dve uri, tedaj skup trinajst ur na teden; vrh tega se prednaša kmetijstvo v slovenskem jeziku v 3. in 4. razredu po dve uri; vsega skup je tedaj celih 17 ur na teden za ljubo slovenščino na petrazredni realki. Zraven tega gré še opomniti, da je za slovanstvo vés uneti g. Zakrajšek od državnega ministra nalašč za slovenščino imenovan, kar je obilen dokaz, da se je vendar skrbelo za Slovence. Sicer gré v tem oziru velika hvala realnemu vodju, g. Villicus-u; to imamo iz verjetnih ust. Naj po tem vsak sodi, ali bi ne bil gosp. dopisnik tudi o realki lahko kaj povedal; — pa, kakor je podoba, ni hotel. Naj zvejo Slovenci, da so tukajšni realci enako uneti za drago jim materinščino in da bi se lahko pokazale nekatere izdelane naloge slovenske, ki bi celó „Novicam“ nobene sramote ne delale. Tedaj: „cuique suum“ — in tako bo prav na vsako

stran. — Proti koncu dopisa je govorjenje tudi o čitavnici. Gosp. dopisnik sporočuje, da so to reč že v pretres vzeli; kdo pa? To je kaj modro začuvana skrivnost! Že pred nekoliko mesci, ko so klestili časniki tukajšnjega učitelja zavoljo pregrehe zoper domače jezike, je nekdo govoril v „Stimmen von Innerösterreich“, da se bode v kratkem ustanovila čitavnica, pa živa duša ni vedila za to. Nehoté se mi vriva iz beneške zgodovine prav primerna pripodoba od tistih treh sodnikov, ki so le vse na skrivnem opravljali in sodili, katerih pa nihče ni poznal. Tū se toliko pretresuje, uboga čitavnica se že tako trese, da jo bo kmali konec od zgolj pretresovanja. Omenjeni dopis nas zagotavlja, da so temu početku tukajšne okolišine jako protivne in nemile in da je over še veliko od vseh strani. Kdor pozná sedanje razmere, mora res priznati, da ni ravno lahko napraviti čitavnice; vendar, ali se bodo te nemile okolišine, ki res overajo prosto gibanje tukajšnjih Slovencev, tako precej odstranile ali podrugale, in ali niso enake overe zadrževale ustanovitve čitavnic tudi po drugod? Komaj me bo kdo prepričal, da so se čitavnice v Trstu, v Celji, v Mariboru itd. napravile celó brez vsakršnega napotja. Le srčnosti je treba; predolgo pretresovanje ne zdá in ne kaže nikamor; drugače bomo potrpežljivost nekterih domoljubov, ki željno pričakujejo te lepe ustanovitve, le trpinčili in popolnoma strudili. Toliko iz dobrega namena — „sine studio et ira“.

Na Srpenici 12. julija. V 27. listu „Novic“ t. l. se iz Tominskega lepa hvala sadjoreji ondašnjih krajev bere; naj zvedó bravci naši še tudi, kako se v tej zadevi tukaj na Bovškem godí. Res je, da ta ozka med visokimi in gologlavimi gorami ležeča dolina ni ravno kaj rodovitna, vendar bi mogla bolja biti kakor je. Ona pa ni le uboga sadnega drevja, temuč sploh lesa. Pred malo leti so kupci po Soči sila lesa in drv v Gorico splavili ter gojzde tako spraznili in hribe ogolili, da zdaj tukaj za drage denarje vsake baže lesa pomankuje. Pusti pašniki in prazni hribi so zdaj c. k. gojzdnarstvu padli v oblast, ktero kmetu, ki večidel od živine živi, brani pasti, da bi spet les zaredilo; al le malo upanja je zato, ker so vodé črtenine pomile, pa le pusto skalovje pustile. — Kar tukaj sadno drevje zadeva, je tudi prav žalostno. Na Žagi ob cesti med Srpenico in Bovcom, kjer je polja najmanj, ker so ga vodé ali zasule ali pa podkopale, je sadja največ. Po drugih vaséh, če so tudi žlahni travniki in lepi prostori, sadnega drevja ni viditi razun po visoko obzidanih vrtih pod ključem. Po nekterih krajih so začeli kmetovavci, pa le nekteri, murve saditi, da bi židne črvice redili; škoda le, da črvice bolehaajo. Več bi sadno drevje vrglo, pa vsak se ga saditi bojí, da bi mu sadogladvni ljudje, posebno otroci, že nezrelega ne potrgali, mladega drevja ne polomili in trave pohodili; zato ima kmet namesti sadnega drevja raji veliko grobljo prodnega kamnja na koncu svoje njive! Takemu nespametnemu in kmetijstvu zlo škodljivemu ravnanju bi zamogla sl. goriška kmetijska družba v okom priti, ako bi se po predstojništvu v Bovcu ukaz ponovil, ktereaga je bil nekdaž tukajšni kantonski poglavar g. Vercer oklicati dal, da mora vsak kmet toliko in toliko usajenih dreves vsako leto izkazati; poljskim čuvajem pa bi se moglo ostro naložiti, da dobro pazijo na škodljivce sadnega drevja ter jih pravici izročujejo. Tako bi se saj nekoliko pomagalo kmetu, ki mora čedalje več davke odrajtovati.

Flander.

Iz Kočevja 20. julija. — 24. dan p. m. se je naš gosp. župan z gosp. svetovavci in nekterimi drugimi odborniki k gospodu Antonu Treic-u, tukajšnjemu zdravniku, podal in mu zavolj večletnih zdravniških zaslug pismo izročil, s katerim so ga za častnega mestnega uda zvolili. Naj razglasijo tudi „Novice“ svetu tega tukaj mnogo spoštovanega moža, ki nam ne bo za zlo vzela, da njegovo ime očitno naznamo. Vrli zdravnik se ne trudi le pri bogatih za plačo, temuč tudi pri revnih brez plače, da jih hitro

*) Po naključju se je založila ta zahvalnica; prosimo za zamero! Vred.

na noge spravi. Ker je pa nevarnost, je ne zamolči, da se tudi kmali opravi, kar dušni blagor terja, svest si stare resnice: Če je duša zdrava, bo tudi telo prej ozdravelo.

Iz okolice Kamniške 14. julija. + — Veliko ste drage „Novice“ že povedale v spričevanje, kako potreben je domač jezik v cesarskih kancelijah; razglasite tudi ta moj sostavek, da vidijo naši nasprotniki, ki odrivajo naše pravice iz lastnega doma in nam silijo ptuji jezik, kakošna škoda izvira iz takega počenjanja. Za resnico tega, kar pišem, sem porok: Pred 18 leti je kupil Miha od Janeza toliko zemlje, da je hišico postavil, in še nekaj zemlje pri hišici za vrt, ter je prejel 125 gold. za petdeset let, po katerih bo dal Janez Mihiu denar nazaj, in vës ta prostor je njegov. Miha naredi prošnjo v sodnijo za vpis (tabuliranje) dolžnega pisma in zajemnega pogoja (štantnega kontrakta). Sodnija vtabulira denar in mu privoli tudi zajemni pogoji v gruntne bukve zapisati, mu pošlje pisma domú, pa družega nič ne poroči. Miha spravi pisma v polnem zaupanju, da je vse dobro narejeno; nemščine ni znal brati, ampak le slovensko. Pa kaj se zgodi? Janez zemljo, ki jo je še imel, prodá Luku, in gré po svetu kruha iskat, ker ga domá ni hotel pridelovati. Luka pa ovoha, da zajemni pogoji ni v gruntne bukve vpisan, ponudi Mihiu denar nazaj, ga nese z dvema možama, in ker ga ni mogel oddati, ga položi v sodniško kaso, in hoče po sili Mihiu vrt vzeti. Pravda se uname; trpi dve leti, gré dvakrat v nemški Gradec in naposled razsodi c. k. ministerstvo pravosodja, da mora vse na staro stopinjo stopiti in zajemni pogoji se vtabulirati. — Zdaj je vprašanje: kdo je kriv te pravde? kdo tolike jeze in prepira, kletve, toliko potov, skrbi, noči brez spanja? in kdo bi imel povrniti Luku toliko stroškov, ki jih je pravda napravila in požrla? Ali ne priljubljena nemščina? Ako bi bila sodnija po slovensko pisala, ali mu bila vsaj slovensko sporočila, da zajemni pogoji ni vpisan, bi bil Miha kakor skrben gospodar gotovo to storil. — Pa me bo kdo zavrnil rekoč: Pred dvema letoma je bilo po kancelijah še vse nemško; ni bilo še navade po slovensko odpisavati. To tudi jez dobro vém, in ne pravim, da to, kar je preteklo, bodi drugač; pišem te vrstice le za prihodnost, ktera bi nam imela kaj boljšega prinesiti, — če bo?? — Po naznanilih „Novic“ so po Slovenskem že mnogi vse hvale vredni rodoljubni uradniki, ki po slovensko uradujejo. Bog jih je navdušil, blago sree jim dal: pa jim bo tudi že tukaj svoj blagoslov dodelil, ki jim ga vsak pravi domoljub iz srca želi.

Iz Iga poleg Ljubljane 25. julija. Ljube „Novice“ prosim za mal kotiček, da tudi jez spregovorim o letošnih dosedanjih pridelkih. Pri nas smo večidel že poželi in tudi že nekoliko omlatili. Snopja je bilo toliko, da ga že stari možje toliko ne pomnijo; al po mlatbi smo vidili, da zernje je dosti drobnejše in ložje od lanskega, posebno je pšenica slaba, ktera je bila polegla. Sena je tudi manj od lani. Ajdo smo že posejali, in se je že dobro porasla; da bi jo nam le kmali dež pomočil! Proso dosedaj najboljše kaže. Tudi se nadjamo pridelati dosti dobrega in zdravega krompirja in sadja, ako ga nam še zanaprej Bog obvaruje. Velike vročine, suše, hude ure in toče letos še pri nas ni bilo. — Iz národnega spanja smo se zdramili; naša zagovornika v državnem zboru in ljubljence naša g. dr. Toman-a in g. Černe-ta z molitvijo podperamo, ter želimo, da bi se nam že skoraj dalo, kar nam gre po Božji volji in cesarjevi postavi. Radovedni smo tudi, kadaj nam bo prvič po slovensko dopisala naša sl. c. k. kantonska gosposka. Bog daj, da bi že skoraj! Fr. Pavlič, župan.

Iz Notranjskega 26. julija. ‡ — V Koritnicah je preteklo sredo ponoči gospodarju Jurju Delostu po domače Novcu bilo ukradeno blizo 700 gold. v tolarjih in dvajseticah, 1 bankovec za 1000, 21 bankovcev po 100, 10 pa po 10 gold. Dva dni potem je en vol, ki se je z rogovi ob grm na gosp. Vilharjevem travniku na Kalcu čohal, bil

tako srečen, da je iz plavja pod onim grmom skrita žakljica s svojimi parklji na dan izkopal, v enem so bili tolarji, v drugem dvajsetice. Kravar to prvi zapazi, in s krikom „tutike, tutike!“ prisopiha do gospod Vilharja, ki kliče delavce skupaj, ž njimi prešteje dnar in ga izroči gosposki. Bankovcev ni bilo vmes. Dva tesarja, na ktere sum leti, sta zaprta.

Iz Ljubljane.

Žalostna novica je v sredo po telegramu iz Karlovških toplic na Českem dospela v Ljubljano, da je prečastiti c. kr. deželni poglavar gospod dr. Karol Ulepič žl. Krainfels ondi 23. dne t. m. umrl. Nemila smrt ga je, ki je bil med domačimi sinovi prvi c. k. deželni poglavar in prvi, ki je mogel z vsakim človekom po domače se pogovoriti in zvediti natanko od vsakega, kaj da mu srce teži, že komaj po preteku 16 mescov domovini vzela. V ponedeljek ob 10. uri je za rajnega bila v stolni cerkvi vélika črna maša, ki so jo obhajali svetli knezoškof in pri kateri so se snidli namestniki c. kr. civilnih in vojaških oblastnij, namestniki deželnega in mestnega odbora, predsednika kmetijske družbe in kupčijske zbornice itd. itd. in obila množica mestjanov. Lahka mu zemlja!

— Te dni je odrinilo, kakor slišimo, kakih 10 ali 12 Ljubljančanov na Dunaj, ki se bojo odtod s tistim vozovlakom po železnici podali 30. dne t. m. v London, ki prav dober kup — za 250 gold. iz Dunaja in nazaj — prepe-ljava ljudi.

— (*Pobérki iz raznih časnikov.*) Ljubljanski „Tagespošt“ dopisun na smrt bolan leži: v želodecu mu je obležala velika medalja, ki jo je kmetijska družba naša prejela v londonski razstavi. Saj drugač se ne more zapopasti tisti žolc, ki ga je te dni iz sebe zmetal v „Tagespošto“. „Že spet svetinjo kmetijska družba krajnska!“ — oj, to mu je groza, — in da „Novice“ to poslavljenje poljedelstva na slovenski zemlji in brez kulturonoscev še po svetu razglašajo, oj to mu že celó ni strpeti! Zato vredniku „Novic“ svetuje, naj bere „Handelskammerbericht“, kaj on pravi o poljedelstvu krajnskem. Al mož se je spet — v trnje zamotal, ker vrednik „Novic“ je sam „Handelskammerberichtom“ več pomagal, kakor bi „Tagespošt-nemu“ dopisunu ljubo bilo, ako bi mu gospod tajnik kupčijske zbornice hotel resnico povedati. Nikar se tedaj samega sebe tako ne ujedaj, preljubljeni pisun; nič ti ne pomaga; je že taka, da brez Slovencev ni pri nas nikjer prave moke! — V „Triesterici“ jo je pa dopisun na drugo struno zagodel. Ko najpred zabavlja, da ima krajnska dežela tako malo šol, nazadnje pravi, naj tisti, „ki omiko ljudstva zmiraj na jeziku imajo, delajo šole!“ Ali krajnska dežela, ki je poslednje leta toliko šol si naredila, res zasluži to osramotenje, naj presodi vlada sama, ktera je imela šolstvo v rokah; — mi vsi pa, ki se prizadevamo za omiko ljudstva na narodni podlagi, si že kupujemo krampe in matike, da bomo šli za šolske hiše svet kopat, — smo že zaarali lesa in cegla, da bomo začeli zidati, le dopisuna prosimo še, da nam gre za „polirja“, ker vemo, da celi božji dan lenobo pase in nam delavcom lahko pomaga. — Še drug „poberek“ imamo danes, ki pa ga dosihmal še nismo ujeli v časnikih teh, ampak iz govoric po celem mestu. Nekoliko g. uradnikov tukajšnjega c. k. računstva je začelo svoje mesične pobotnice (kvitenge) delati po slovensko. To po denunciacii ali kakor koli zve finančni svetovavec gosp. Kern, in kar nastane zavoro tega velik hrup o „demonstraciji slovenski“ in Bog vé kaj še! Kdor pomisli, da pobotnica je čisto privatno pismo, za ktero mora le lastniku samemu mar biti, da mu dnarnica dnar izplača, — kdor pomisli da je tudi slovenski jezik po ce-

sarski volji upravičen in, kakor so „Novice“ z veliko pohvalo mesca marca l. l. povedale, ravno najbolj upravičen po ukazu tistega c. k. ministerstva, kteremu je c. k. finančna in računska uradnja podložna, — kdor vé, da slovenske pobotnice niso več bele vrane, ker jih menda dohaja dosti iz dežele, — kdor vé, da v Trstu se delajo pobotnice laške, pa se vendar nikomur ne sanja o „demonstraciji Garibaldi“ in se nikomur ne žuga s črno politično piko v „Qualificationstabelle“ — kdor vse to vé, ne bo skor verjel, da je mogoče, da se zdaj kdo spodtika nad nedolžno pobotnico slovensko! In vendar je taka. Cela ta prigodba, kakor je smešna sama po sebi, nam pa vendar tudi preočitno kaže žalostno stran, da še nismo nastopili tolikrat obljubljene ustavne dôbe in da je tudi ne bomo tako dolgo ne, dokler bojo uradniki, ki pisano gledajo ravnopravnost narodno, gospodovali po kopitu absolutizma in dokler ne pridejo pravi možje na pravo mesto!

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. (Iz državnega zbora). Zbornica poslancov je pretekli teden pretresala užitnino, to je, davek, ki se odrajuje za reči, ki so za užitek namenjene, kakor od žganja, ki ima za letošnje leto znesti čez 14, za vino in mošt čez 7, za pivo (ol) čez 5, za klavno živino čez 6, za cukar čez 5 in za druge užitke čez 4 milijone, — v vsem skupaj čez 53 milij. gold. Dalje je potrdil odborove nasvete zastran državnih dolgov in njih poplačanje. Potem je prišla prošnja 52 odbornikov dunajskega mestnega odbora v posvet; ti odborniki prosijo državni zbor, naj pripomore, da se saj nekoliko prenaredi splošna kazenska postava, ktera izvira iz leta 1852, tedaj od absolutistične vlade. C. kr. nadpravnik Waser je v imenu odborovem krepko govoril za potrebo nove kazenske postave; ker pa ni mogoče, vse postave zdaj brž predelati, naj se predela saj nekoliko o tistih politične hudodelstva zadevajajočih točkah, ki so najhuje in sedanjemu času nikakor več primerne. Zyblikiewicz ni s tem zadovoljen in tudi dr. Klaudine; ona terjata, naj se ne odlašja dalje, kar je ustavni državi sila potrebno in se tedaj prestroji cela postava. Na to se vzdigne državni minister Schmerling in pravi, da v obče ne odbija prenaredbe kazenske postave; al zoper to, da so vsi trije govorniki tako strašno popisovali kazensko postavo avstrijsko, kakor da bi nič bolja ne bila kakor je turška, ga dolžnost veže govoriti, in zagovarja potem postavo, da djansko ni tako huda kakor je v besedah. V govorici ministrovi se je očitno vidilo, da mala iskrica je vnela hud plamen, in kar se ni še doživelo v zbornici poslancov, je bilo danes to, da sicer nasprotna desna in leva stranka se je strinila zoper ministra, in ko je Waser naposled z glasnimi pravoklici zbornice odgovoril ministru in odločno rekel, da Avstrija potrebuje nove postave, je bil pri glasovanju z veliko večino sprejet odborov predlog: naj vlada pripravi za prihodnji državni zbor celo novo kazensko postavo, ali če cele ne more, saj novo postavo o hudodelstvu velikega izdajstva, razžaljenja cesarja in cesarske rodbine, motenja javnega pokoja in vere in o pregreških in prestopkih javnega reda in pokoja in razžaljenja časti. — Odbor deveterih poslancov, kateri naj državnemu zboru svoj svet pové: ali se ima državni stroškovnik za leto 1863 že zdaj v pretres vzeti, se je na dvoje razcepil: pet (Giskra, Mühlfeld, Hopfen, Hrbst, Hasner) jih je zato, naj se vzame v pretres, — štirje (Groholski, Grünwald, Kaisersfeld in Tašek) pa niso zato, ter bojo državnemu zboru nasvetovali, naj se Njih veličanstvo prosi, da se kmali razpusti državni zbor, pa skličejo po deželah deželni zbori. V pondeljek je prišla ta važna reč pred državni zbor. Kakor se po časnikih bere, ne bo ustavni predlog manjšine v ve-

likem zboru obveljal, ker veliko levičnikov, ki so poprej zoper to bili, da bi se že zdaj stroškovnik za leto 1863 ustanovil, preden bojo deželni zbori govorili, so se pozneje spokorili in bojo storili, kar ministerstvo zahteva; z rusinskimi kmeti pa je bilo nek največ opravila, preden so se udali, pa ker so zdaj tudi ti se udali, je nek večina za to gotova, da bo že ta državni zbor se lotil tega prezgodnjega pretresa. Tudi zbornica gospôska je sklenila, da se bo lotila tega dela, kadar ji doide iz zbornice poslancov.

— Deželna sodnija dunajska je na tožbo svetlega škofa Štrossmajer-a in dr. Brlič-a, poslanca graničarov, zavoljo razžaljenja časti v nemškem vojaškem časniku „Milit. Zeit.“ vrednika dr. Hirtenfeld-a — Czikoša krivega spoznala in ga na 2 mesca v zapor obsodila; zraven tega ima dr. Brliču še 230 gold. stroškov povrniti.

Hrvaško. Iz Zagreba. V mnogih časnikih se bere novica, da dvorna naša kancelija v Beču se resno s tem ongavi, da se skliče spet deželni zbor. Al kdaj in kako, nihče ne pové.

— Iz Karlovca. Karlovsko mesto je prevzvišenemu vladiku, gosp. J. Strossmajer-u poklonilo diplom častnega mestnjana. „Glasonoša“ donaša v 58. listu odgovor, s kterim se slavni gospod srčno zahvaluje za to mu skazano čast in med drugim piše: „Ljubezen naroda svojega je naj sveteje in naj plemenitije čutstvo srca človeškega in preobilni vir vseh gradjanskih krepost in vseh družih veličanstvenih del, s kterimi se ponašajo izobraženi narodi po vsej pravici. Ljubezen domorodna je prva dolžnost vsakega dobrega gradjanina. Nam duhovnom je kakor v vsakem tako tudi v tem obziru priméram služiti, ker smo služabniki Onega, kteri je s svojim žrtvovanjem celemu rodu človeškemu poslal vir odrešenja in sreče, i. t. d.“ — To je pač zlata resnica, ki naj jo vsak domoljub globoko hranuje v sercu svojem in po nji ravna.

— Križevska županiya je v velikem zboru 21. t. m. enoglasno sklenila prošnjo poslati Njih Veličanstvu v Beč: naj avstrijska vlada opusti politiko Turkom prijazno in se vstopi na stran kristjanov v jutrovi deželah in ravna zoper Turke, kakor je nekdanj ravnala vlada avstrijska zlasti pod cesarjem Leopoldom I. — Ta sklep je toliko važniši, ker, kakor županiya križevska, utegnejo tudi druge županiye hrvaške se o tej zadevi obrniti do Njih Veličanstva.

Laško. Garibaldi spet zvonec nosi po časnikih. Vsi mislijo, da bo zdaj in zdaj nad Rim planil s 6000 prostovoljci. Gotovo je pa le to, da ste že dve francozke vojne ladie se podale proti rimskemu obrežju, da ga odpodite, ako res pride. Cesar Napoleon, zoper kterega je Garibaldi v Palermi grozno zabavljivo govoril, je ves srdit na-nj. Kaj se bo skuhalo, se tedaj še ne vé. Nekaj pa bo kmali.

Nemčija. Iz Berolina. Pruska vlada noče avstrijski nobene želje spolniti zavolj kupčijske zveze; ona ostane pri francozki zvezi in noče, da bi Avstrija z vsemi svojimi deželami stopila v colno zvezo.

Turčija. V Carigradu se je začelo posvetovanje velikih vlad o srbskih in črnogorskih zadevah. Pa nič se ne vé še, kako in kaj. Knez srbski je prejel od cesarja Napoleona zagotovilo, da se bo za Srbijo potegnil. — Zdaj je spet gotovo, da vse je bilo laž, kar se je o pogubi Črnogorcov govorilo. Iz Cetinja se je 24. t. m. po telegramu zvedilo, da so se Turki v Spuž umaknili, kjer jih je v dveh bojih črnogorski vojskovodja Mirko hudo otepel; zguba Črnogorcov je bila majhna.

Listnica vredništva. Gospod Fr. G. v T: Po Vaši želji.